

TIESNEŠU DISCIPLINĀRKOLĒGIJAS LĒMUMS

Rīgā 2021.gada 30.decembrī

Tiesnešu disciplinārkolēģija šādā sastāvā: priekšsēdētājs V. Maksimovs, kolēģijas locekļi K. Berķis, I. Freimane, I. Jaungēlze, I. Preisa, I. Rūķe, L. Slica un A. Šilova

rakstveida procesā izskatīja jautājumu par tiesneša Visvalža Sprudzāna atstādināšanu no amata pienākumu pildīšanas disciplinārlietā, kas ierosināta ar Zemgales apgabaltiesas priekšsēdētāja 2021.gada 15.decembra lēmumu Nr. 1-14/23 pret Zemgales apgabaltiesas tiesnesi Visvaldi Sprudzānu par necienīgu rīcību.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Zemgales apgabaltiesas priekšsēdētāja 2021.gada 15.decembra lēmumu Nr. 1-14/23 pret Zemgales apgabaltiesas tiesnesi Visvaldi Sprudzānu ierosināta disciplinārlieta par necienīgu rīcību (turpmāk – Lēmums). Lēmumā norādīti turpmāk minētie apstākļi.

[1.1] Ministru kabineta 2021.gada 9.oktobra rīkojuma Nr.720 “Par ārkārtējās situācijas izsludināšanu” (turpmāk – Rīkojums Nr.720) 5.3.punkts noteic, ka valsts un pašvaldību institūciju (tai skaitā kapitālsabiedrību) darbinieki un amatpersonas no 2021.gada 15.novembra savus darba pienākumus var veikt tikai tad, ja viņiem ir vakcinācijas vai pārslimošanas sertifikāts (turpmāk – sertifikāts).

Rīkojuma Nr.720 5.2.punkts noteic, ka, ja darba devējs ir informējis darbinieku, ka darba pienākumu veikšanai nepieciešams vakcinācijas vai pārslimošanas sertifikāts, darbinieka pienākums ir uzsākt vakcināciju ne vēlāk kā 10 dienu laikā no minētās informācijas saņemšanas un to pabeigt ne vēlāk kā septiņas dienas pēc vakcīnas lietošanas instrukcijā norādītā īsākā termiņa. Ja darbinieks vakcināciju nav uzsācis vai pabeidzis noteiktajā termiņā (līdz 2021.gada 15.novembrim), darba devējs darbinieku (amatpersonu) atstādina no darba vai amata pienākumu veikšanas.

[1.2] Tiesu administrācijas 2021.gada 11.oktobra rīkojuma Nr.1-2/202 “Par epidemioloģiskās drošības pasākumiem tiesās Covid-19 infekcijas izplatības risku mazināšanai ārkārtējās situācijas laikā” (turpmāk – Administrācijas rīkojums) 11.punkts (iespējams, domāts 1.1.punkts) noteic, ka no 2021.gada 15.novembra darba pienākumu izpildei vakcinācijas vai pārslimošanas sertifikāts nodarbinātajiem ir obligāts neatkarīgi no nodarbinātā darba specifikas, izņemot, ja nodarbinātajam ir atzinums par nepieciešamību atlikt personas vakcināciju pret Covid-19. Administrācijas rīkojuma 7.punkts noteic, ka Administrācijas rīkojums ir uzskatāms par Rīkojuma Nr.720 5.2.punktā noteikto informāciju attiecībā uz to, ka darba pienākumu veikšanai nepieciešams vakcinācijas vai pārslimošanas sertifikāts.

[1.3] Tiesnesis Visvaldis Sprudzāns nav izpildījis Rīkojuma Nr.720 5.3.punktā noteikto – nav uzrādījis Covid-19 pārslimošanas vai vakcinācijas sertifikātu, kā arī, pretēji Administrācijas rīkojuma 2.¹ 1.punktā noteiktajam, amata pienākumus 2021.gada 26.novembrī

veicis nevis attālināti, bet klātienē tiesas telpās. Šādā Visvalža Sprudzāna rīcībā – Rīkojuma Nr.720 neizpildīšanā un Administrācijas rīkojuma neievērošanā – saskatāma tiesneša necienīga rīcība, jo tiesnesis nav pildījis normatīvo aktu prasības un nav ievērojis noteiktos ierobežojumus.

[1.4] Lēmumā izteikts ierosinājums, pamatojoties uz likuma „Par tiesu varu” 84.panta pirmo daļu, izskatīt jautājumu par tiesneša atstādināšanu no amata pienākumu pildīšanas.

[2] Tiesnesis ir paskaidrojis, ka nevar uzrādīt vakcinācijas vai pārslimošanas sertifikātu, jo viņam nav konstatēta saslimšana ar Covid-19. Savukārt vakcinēties tiesnesis nevēlas, jo uzskata, ka vakcīnu kā jebkuras zāles vai profilakses līdzekli pret saslimšanu pēc rūpīgas pacienta veselības stāvokļa pārbaudes izraksta ārstniecības personas, nevis Ministru kabinets, izdodot rīkojumu.

Motīvu daļa

[3] Tiesnešu disciplinārās atbildības likuma 5.panta 1.¹daļa noteic, ka pēc disciplinārlietas saņemšanas Tiesnešu disciplinārkolēģija nekavējoties rakstveidā izskata jautājumu par tiesneša atstādināšanu.

Likuma „Par tiesu varu” 84.panta pirmā daļa paredz, ja disciplinārlieta pret tiesnesi ierosināta par pārkāpumu, kas nav savienojams ar tiesneša statusu, Tiesnešu disciplinārkolēģija pēc savas iniciatīvas vai disciplinārlietas ierosinātāja priekšlikuma var atstādināt tiesnesi no amata pienākumu pildīšanas Tiesnešu disciplinārās atbildības likumā noteiktajā kārtībā. Savukārt minētā panta 2.¹daļa paredz, ka šā panta pirmajā daļā minētajā gadījumā tiesnesi atstādina no amata pienākumu pildīšanas līdz dienai, kad stājas spēkā galīgais lēmums lietā. Par galīgo lēmumu lietā ir uzskatāms: 1) lēmums par disciplinārlietas izbeigšanu vai Tiesnešu disciplinārkolēģijas lēmums aprobežoties ar disciplinārlietas izskatīšanu sēdē, neuzliekot disciplinārsodu; 2) lēmums par disciplinārsoda uzlikšanu; 3) lēmums kriminālprocesā, ar kuru tiesnesis ir ieguvis procesuālo statusu — persona, kurai ir tiesības uz aizstāvību; 4) Saeimas lēmums par tiesneša atcelšanu no amata gadījumā, kad ierosināts Saeimai tiesnesi atcelt no amata.

No minētajām tiesību normām izriet, ka lēmumam par tiesneša atstādināšanu no amata pienākumu pildīšanas ir pagaidu raksturs, jo tas ir spēkā līdz dienai, kad stājas spēkā galīgais lēmums lietā. Turklāt tiesnesi var atstādināt no amata pienākumu pildīšanas tikai par tādu pārkāpumu, kas nav savienojams ar tiesneša amata statusu. Līdz ar to vispirms ir jāvērtē, vai ir pamats pirmšķietami atzīt, ka lēmumā par disciplinārlietas ierosināšanu norādītie pārkāpumi ir tādi, kas nav savienojami ar tiesneša statusu.

[4] Rīkojums Nr. 720 noteic īpašu regulējumu attiecībā uz personu nodarbinātību, kas ietekmē gan darba devēja, gan darbinieku (amatpersonu) tiesības un pienākumus ārkārtējās situācijas laikā. Tajā skaidri noteiktas pakalpojumu jomas, kur pakalpojumu un līdz ar to arī personu nodarbināšanu var īstenot tikai tad, ja persona uzrāda vakcinācijas vai pārslimošanas sertifikātu, tostarp valsts un pašvaldību institūcijas. Līdz ar to arī tiesnešiem ir saistoša rīkojuma Nr. 720 5.3.punkta prasība veikt darba pienākumus tikai tad, ja ir vakcinācijas vai pārslimošanas sertifikāts.

Covid-19 infekcijas izplatības pārvaldības likuma II¹ nodaļas „Epidemioloģiskā drošība darba vidē” 7.³panta otrā daļa noteic, ja darbinieks (amatpersona) nav ieguvis vakcinācijas vai pārslimošanas sertifikātu, kas nepieciešams darba (amata, dienesta) pienākumu pildīšanai, tas ir pietiekams pamats uzskatīt, ka attiecīgā persona neatbilst veicamajam darbam (amatam). Turpmākajās minētā panta daļās ir paredzēts, kā jārikojas darba devējam minētajā gadījumā. Savukārt Covid-19 infekcijas izplatības pārvaldības likuma 7.² panta otrā daļa noteic, ka par darba devēju šīs nodaļas izpratnē uzskatāma arī valsts institūcija vai amatpersona, kas ieceļ amatā šā likuma 7.³ pantā minētās amatpersonas.

Prasība par vakcinācijas vai pārslimošanas sertifikātu attiecas uz visiem Latvijas Republikas Satversmē noteiktajiem konstitucionālajiem orgāniem, kas īsteno valsts funkcijas – likumdošanu, izpildu funkciju un tiesu varu. Taču minētajās tiesību normās ir noteikts tiesiskais mehānisms, kas ir piemērojams tikai valsts pārvaldes iestādēm situācijā, kad darbinieks (amatpersona) nav ieguvis vakcinācijas vai pārslimošanas sertifikātu. Taču nav normatīvā regulējuma, kas noteiktu, kurai institūcijai un kādā kārtībā jārikojas gadījumā, ja tiesnesis nav ieguvis vakcinācijas vai pārslimošanas sertifikātu. Uz to norāda, pirmkārt, tas, ka attiecībā uz Saeimas deputātiem un pašvaldību deputātiem tika pieņemts speciāls regulējums – likums „Par pagaidu papildu prasībām Saeimas deputātu un pašvaldību domju deputātu darbam”. Otrkārt, vadoties no Covid-19 infekcijas izplatības pārvaldības likuma 7.² panta otrās daļas, par darba devēju, kas var lemt par amatpersonas atstādināšanu utt., ir uzskatāma valsts institūcija, vai amatpersona, kas ieceļ amatā attiecīgo amatpersonu. Saskaņā ar likuma „Par tiesu varu” normām tiesnešus amatā ieceļ Saeima, bet pārceļ citā tā paša līmeņa vai augstāka līmeņa tiesā Tieslietu padome. Arī Tieslietu padome 2021.gada 29.oktobrī sniegtajā Viedoklī par tiesu sistēmas un tai piederīgo amatpersonu darba pienākumu veikšanu ārkārtējās situācijas laikā ir norādījusi, ka tiesneša amatu, tam izvirzāmās prasības, atbrīvošanu vai atstādināšanu no amata regulē Latvijas Republikas Satversme un likums „Par tiesu varu”. Ja tiesnesis pēc šā gada 15.novembra nevar uzrādīt Covid-19 vakcinācijas vai pārslimošanas sertifikātu, var iestāties tikai tādas tiesiskās sekas, kas paredzētas Latvijas Republikas Satversmē un likumā „Par tiesu varu”.

Tiesnešu disciplinārkolēģijas pilnvaras un kompetence ir noteikta Tiesnešu disciplinārās atbildības likumā. Saskaņā ar šā likuma 2.panta pirmo daļu Tiesnešu disciplinārkolēģija izskata lietas par rajonu (pilsētu) tiesu, apgabaltiesu un Augstākās tiesas tiesnešu disciplinārajiem pārkāpumiem. Līdz ar to Tiesnešu disciplinārkolēģija var lemt par tiesneša atstādināšanu tikai izskatāmās disciplinārlietas ietvaros un saistībā ar konkrētu disciplinārpārkāpumu. Tai nav kompetences lemt par tiesneša atstādināšanu, pamatojoties uz Covid-19 infekcijas izplatības pārvaldības likuma normām.

[5] Konkrētajā gadījumā disciplinārlieta ir ierosināta par tiesneša necienīgu rīcību, kas tiek saistīta ar faktu, ka tiesnesis nav ievērojis rīkojuma Nr. 720 5.3.punktu, proti, ir pildījis amata pienākumus, bet nav uzrādījis vakcinācijas vai pārslimošanas sertifikātu, kas ir priekšnoteikums darba pienākumu veikšanai pēc 2021.gada 15.novembra.

Taču Lēmumā nav ietverts izvērstāks pamatojums, kāpēc konstatētais pārkāpums ir tik smags, ka nav savienojams ar tiesneša amatu. Ņemot vērā, ka lēmuma par disciplinārlietas ierosināšanu pamatojums neliecina par tādu pārkāpumu, kas nav savienojams ar tiesneša statusu, Tiesnešu disciplinārkolēģija secina, ka pašreiz nav konstatējams tiesisks pamats tiesneša V.Sprudzāna atstādināšanai no tiesneša amata.

Vienlaikus, viens no priekšnoteikumiem ieņemt tiesneša amatu saskaņā ar likuma „Par tiesu varu” 51.panta pirmās daļas 4.punktu ir nevainojama reputācija. Arī Tiesnešu ētikas kodeksa preambulā ir norādīts, ka tiesnesim ir jābūt ar nevainojamu reputāciju. Savukārt 2.kanonā ir norādīts, ka tiesnesis ciena un ievēro likumu, godprātīgi un ar cieņu attiecas pret savu amatu, amata pienākumiem, procesa dalībniekiem, kolēģiem un sabiedrību kopumā. Līdz ar to Rīkojuma Nr. 720 5.3.punktu prasības neievērošana ir aplūkojama arī tiesneša nevainojamas reputācijas kontekstā.

Saskaņā ar likuma „Par tiesu varu” 91.² panta 1.punktu viena no Tiesnešu ētikas komisijas funkcijām ir pēc Tiesnešu disciplinārkolēģijas pieprasījumu sniegt atzinumu par ētikas normu interpretāciju un pārkāpumiem.

Nemot vērā minēto, disciplinārlietas izlemšanai Tiesnešu disciplinārkolēģija uzskata par nepieciešamu lūgt Tiesnešu ētikas komisijai atzinumu par minēto ētikas normu interpretāciju un tiesneša pārkāpumu, proti, vai tiesneša pārkāpums ir vērtējams kā necienīga rīcība un vai šis pārkāpums rada pamatu uzskatīt, ka tiesnesim nav nevainojama reputācija.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Tiesnešu disciplinārās atbildības likuma 5.panta 1.¹ daļu un 5.¹ pantu, Tiesnešu disciplinārkolēģija

nolēma

Neatstādināt Zemgales apgabaltiesas tiesnesi Visvaldi Sprudzānu no amata pienākumu pildīšanas līdz dienai, kad stājas spēkā galīgais lēmums lietā.

Lūgt Tiesnešu ētikas komisijai sniegt atzinumu, vai tas, ka Zemgales apgabaltiesas tiesnesis Visvaldis Sprudzāns nav ievērojis rīkojuma Nr. 720 5.3.punkta prasības, proti, ir pildījis amata pienākumus, neuzrādot vakcinācijas vai pārslimošanas sertifikātu, ir vērtējams kā necienīga rīcība un vai šis pārkāpums rada pamatu uzskatīt, ka tiesnesim nav nevainojama reputācija.

Lēmums nav pārsūdzams un stājas spēkā tā pieņemšanas brīdī.

Kolēģijas priekšsēdētājs

V. Maksimovs

Kolēģijas locekļi

K. Berķis

I. Freimane

I. Jaungelže

I. Preisa

I. Rūķe

L. Slica

A. Šilova